

ماده ۴۶۱

”هرگاه نسبت به اصل معامله یا قرارداد راجع به داورى بين طرفين اختلافى باشد دادگاه ابتدا به آن رسيدگى و اظهار نظر مى نمايد.“

۹۷/۴/۱۰

۷/۹۷/۹۵۸

شماره پرونده: ۸۲۷-۱۲۷/۱-۹۶ح

نظریه مشورتی اداره کل حقوقی قوه قضائیه

بازگشت به استعلام شماره ۱۴/۳ مورخ ۹۶/۴/۳۱ به شماره ثبت وارده ۱۰۶۸ مورخ ۹۶/۵/۸ نظریه مشورتی کمیسیون آیین دادرسی مدنی این اداره کل به شرح زیر اعلام می‌گردد:

صلاحیت رسیدگی به وجود یا اعتبار موافقت‌نامه داورى با خود داور است. از این قاعده تحت عنوان «قاعده صلاحیت نسبت به صلاحیت» یاد می‌شود و عدم پذیرش این قاعده با ایجاد زمینه مراجعه به مراجع دولتی به منظور رسیدگی به اعتبار اصل معامله یا قرارداد راجع به داورى سبب می‌شود طرفی که رغبت به شرکت در داورى ندارد با طرح دعوای بی اعتباری موافقت‌نامه داورى در دادگاه، داورى را به تأخیر اندازد. نظر به مراتب فوق، منظور از واژه «ابتدا» در ماده ۴۶۱ قانون آیین دادرسی در امور مدنی این است که موضوعی در ارتباط با داورى مانند انتخاب داور برابر مواد ۴۵۹ و ۴۶۰ قانون یاد شده در دادگاه مطرح شده و اتخاذ تصمیم نسبت به آن، مستلزم رسیدگی به وجود یا اعتبار موافقت‌نامه داورى است؛ در چنین مواردی دادگاه «ابتدا» نسبت به اعتبار اصل معامله یا قرارداد داورى رسیدگی می‌نماید. به علاوه به استناد بند ۷ ماده ۴۸۹ قانون مذکور یکی از طرفین می‌تواند پس از صدور رأی داور و ابلاغ آن، درخواست صدور حکم به بطلان رأی داور را به علت بی اعتباری اصل معامله یا قرارداد داورى بنماید. در این صورت نیز دادگاه به اعتبار اصل معامله یا قرارداد داورى رسیدگی می‌نماید. بنابراین دادگاه نمی‌تواند به طور مستقل و ابتدا به ساکن موضوع اعتبار داورى را مورد رسیدگی قرار دهد و خواه طرفین در خصوص ارجاع رسیدگی به بطلان یا فسخ یا انفساخ قرارداد داورى صریحاً تراضی کرده باشند یا در این خصوص سکوت کرده باشند، داور صلاحیت رسدگی به این موارد را برای احراز صلاحیت خود دارد. /ت

دکتر محمد علی شاه حیدری پور-مدیر کل حقوقی قوه قضائیه

۹۵/۱۱/۱۲

۷/۹۵/۲۸۹۸

شماره پرونده ۶۶۱-۱۳۹-۹۵ ح

نظريه مشورتى اداره كل حقوقى قوه قضائيه

بازگشت به استعلام شماره بدون شماره مورخ ۹۵/۳/۳۱ نظريه مشورتى کمیسیون آيين دادرسی مدنى اين اداره كل به شرح زير اعلام مى گردد:

۳- برابر ماده ۴۶۱ قانون آيين دادرسی دادگاه هاى عمومى و انقلاب در امور مدنى ۷۹ « هر گاه نسبت به اصل معامله يا قرار داد راجع به داوری بين طرفين اختلاف باشد، دادگاه ابتدا به آن رسيدگى و اظهار نظر مى نمايد » عبارت « اظهار نظر » در اين ماده مشعر بر آن است که رسيدگى به اختلاف طرفين راجع به اصل معامله يا قرار داد راجع به داوری در مقام تعيين داور، یک رسيدگى ماهوى و ترافعى نيست زيرا در مورد رسيدگى ترافعى دادگاه بايد مبادرت به صدور حکم نمايد نه صرفا « اظهار نظر » ضمن اينکه رسيدگى ترافعى مستلزم طرح دعوى بطلان قرار داد وفق مقررات مربوط است و دادگاه به صرف اعلام مخالفت يکى از طرفين در مقام تعيين داور مکلف به ورود به رسيدگى ماهوى و صدور حکم در اين مورد نمى باشد. بنا بر اين در فرض سؤال دادگاه با احراز وجود اختلاف در اصل وجود و اعتبار معامله يا قرارداد داوری و يا بقای آن بايد درخواست تعيين داور را رد و شخص ذينفع را به طرح دعوى هدايت کند. /سا

دکتر محمد على شاه حيدرى پور

مدیر كل حقوقى قوه قضائيه